

Уставни суд је у неколико случајева нагласио захтев из члана 109. Устава, којим се истиче потреба да се обезбеди независност судија. Још у својим одлукама од 6. децембра 1995. године и 21. децембра 1999. године, тумачећи уставни принцип независности судија и судства, Уставни суд је изразио став да је заштита зарада и других зајемчених права социјалне заштите судија, једна од гаранција која помаже да се овај принцип спроведе, тако да је према Уставу забрањено смањивати плате и друга социјална права која су судијама додељена, како би се обезбедила независност судија за време вршења функција на које су изабране.

Уколико се један саставни део судијске зараде смањи, али се истовремено други повећа, то се не сматра смањењем судијске зараде.

Независност судија обезбеђена је и у смислу става 1. члана 113. Устава, којим се изричито забрањује да судије током читаве своје каријере примају другу накнаду осим зараде која је утврђена за судију и накнаде за образовне или креативне активности. Тако Устав прописује судијама строго ограничење на примање других накнада. С тачке гледишта забрана установљених чланом 113. Устава, све судије су једнаке.

У одлукама Уставног суда од 28. марта 2006. године, 22. октобра 2007. године и 14. фебруара 2011. године, као и у одлукама од 8. августа 2006. године и 20. априла 2010. године, разрађена је званична уставна доктрина о заради судија као важном елементу њиховог уставног статуса. Уставни суд је у више наврата изразио став (у одлуци од 14. фебруара 2011. године и у одлукама од 12. јануара 2000. године и 8. августа 2006. године) да израз „зарада судије“ подразумева све исплате које се судији исплаћују из државног буџета.

Карактер зајемчених права из области социјалне заштите судија одређује се уставним статусом судија који је суштински предуслов за њихову независност. Уставни суд је више пута, између осталог и у својој одлуци од 14. фебруара 2011. године, нагласио захтев за једнаким статусом судија који воде судске поступке. Према овом захтеву, материјалне и социјалне гаранције судија морају се разликовати према јасним критеријумима који су познати *ex ante* и нису повезани са вођењем судског поступка у току разматрања одређеног случаја. У истој одлуци Уставног суда се наглашава да судије из истог система судова и судије из судова истог нивоа морају бити плаћене за сличан посао на сличан начин, без дискриминације или привилегија.

Уставни суд је обезбедио и тумачење саставних делова зараде.

Констатовао је да законодавац, регулишући односе повезане са одређивањем судијске зараде, може установити да се та зарада – социјална (материјална) зарада судије – састоји из више саставних делова, у које спадају пензионо осигурање, додатне зараде и ванредне зараде.

Уставни суд такође оцењује да су и зајемчена социјална права судија, након истека њихових овлашћења, важан гарант њихове независности.